

ANVISNINGAR och LAGKRAV

2015-01-08 v./u.

Marstad

I detta dokument finns en genomgång av Marstads viktigaste miljöpåverkan samt vad som kan göras för att minimera negativ miljöpåverkan. Vid förslag till förändringar eller uppdateringar av detta dokument ska miljökansliet kontaktas. Vid avvikelser från dessa anvisningar, miljöpolicy, miljömål eller när negativ miljöpåverkan uppstår skall alltid miljökansliet kontaktas.

1. Underhållsplaner

Alla fastigheter skall finnas med i 5-årsplanen där underhållsåtgärder skall framgå. Fastigheternas energiprestanda framgår ur energidatabassystemet.

2. Nya bostadsprojekt

Vid nybyggnation skall dokument med administrativa föreskrifter användas. Relevanta miljökrav skall ställas till projektörer och entreprenörer. Miljöplan skall finnas för alla byggnadsprojekt som inte kan anses ringa (dvs mindre ombyggnationer, underhåll, etc).

3. Inköp

Förbrukningsvaror som köps in bör vara miljömärkta. Godkända miljömärken är svanen, Bra miljöval, EU:s ECO-label. Vitvaror skall vara energystar märkta. För andra märken bör miljökansliet kontaktas för vägledning.

4. Avfallshantering

För Marstads hyresgäster skall det finnas avfallsfraktioner för, metall, biologiskt avfall, brännbart restavfall, glas, metall, plastförpackningar, well/kartong och papper. På www.renhallningen.ax finns detaljerad information om vad som skall slängas i de olika kärlen. För övrigt avfall kan hyresgästerna hämta ut ett MISE-kort och de kan då själva köra avfallet till Norrböle återvinningsstation.

Det är viktigt att inget hamnar i fel fraktion då det försvårar i återvinningsprocessen. Väl sorterat avfall bidrar det till att mindre nytt material behöver tas i anspråk, att mindre energi krävs i produktionsprocesser och att det som ska energiåtervinnas kan ge så mycket energi som möjligt (fuktigt avfall ger t ex. mindre energi än torrt).

I verkstaden I Norrböle mellanförvaras en mindre mängd avfall samt farligt avfall innan bortförskaffning till återvinningscentralen.

5. Transporter

Inom Marstads verksamhetsområde utförs en del transporter. Är det möjligt med tanke på transportens beskaffenhet bör man i första hand gå, cykla eller åka buss. I många fall är det dock inte möjligt då måste man använda bil. För att minimera den negativa miljöpåverkan som uppstår bör biltransporter ske enligt principerna för eco-driving eller sparsam körning.

6. Förbättringar

Förbättringar som genomförs inom verksamheten som skulle kunna genomföras även inom andra delar av stadens organisation skall rapporteras till miljökansliet.

7. Kemikalier

Kemiska ämnen ingår i de flesta produkter vi använder. Kemikalierna är ofta en förutsättning för att

produkterna ska fungera som de gör. Enligt kemikalielagen måste en verksamhetsutövare, då det rimligen är möjligt, välja den kemikalie eller metod som orsakar minst fara för hälsa och miljö. Väljer du mellan olika kemikalier med samma funktion bör du alltid välja det minst miljö- och hälsofarliga alternativet. Köper du miljömärkta produkter, och är noga med att inte överdosera tvättmedel och liknande, så gör du en stor insats för vår miljö.

Märkning av kemikalier

De kemikalier (ämnen eller preparat) som klassificeras som farliga för hälsa och miljö ska vara tydligt märkta med s.k. faropiktogram, vilket är farosymboler som redovisar risk- och skyddsinformation om produkten. Märkningen informerar också om skador som kan uppstå vid användning. Dagens faromärkning med de välkända orange farosymbolerna kommer successivt att bytas ut mot nya farosymboler. Fram till 1 juni 2015 gäller två märkningssystem parallellt. På sikt ska den nya märkningen med röd ram gälla i hela världen. Svenska Kemikalieinspektionen har tagit fram informationsplansch med de två märkningssystemen, [faropiktogram](#). Om produkten som används i verksamheten har en märkning som finns med på faropiktogrammen ska leverantören tillhandahålla säkerhetsdatablad (skyddsinformationsblad). Säkerhetsdatabladen ska vara aktuella och finnas lättillgängliga för personal som använder produkten och givetvis ska informationen finnas på svenska.

Förvaring och förteckning

Kemikalierna ska normalt hållas inlåsta och avskilda, framförallt från livsmedel. Produkterna ska vara tydligt märkta med skyddsanvisning, innehållsuppgift och doseringsanvisning. Förteckning över eventuella miljö- och hälsofarliga produkter ska finnas samt säkerhetsdatablad som förvaras intill produkten.

Barnsäkerhet

Farliga kemiska produkter ska alltid förvaras oåtkomligt för barn. Flaskor med farliga kemikalier, ska enligt lag ha en kork som man måste trycka ner innan den går att skruva av. Tänk på att dessa korkar inte är 100 % barnsäkra. Kravet är endast att korken ska vara konstruerad så att det tar längre tid för ett barn att få upp den. Tillräckligt lång tid för att en vuxen ska hinna ingripa innan det händer en olycka.

8. Nödlägesberedskap

Beredskapsplaner för brand, vattenskada och värmefel skall finnas för alla fastigheter. I dessa skall även framgå vilka risker som finns samt åtgärder för att förebygga dessa.

LAGKRAV

Energideklaration av byggnader.

Den 1 januari 2015 trädde landskapslag (2014:31) om energideklaration för byggnader i kraft, vilken har syfte att främja en effektiv energianvändning och en god inomhusmiljö i byggnader.

Energideklaration skall utföras för alla nya byggnader eller vid försäljning samt för byggnader vilka utnyttjas av offentliga myndigheter och ofta besöks av allmänheten och har en total användbar golvyta på över 500 kvadratmeter (fr.o.m. 30.6.2015 sänks gränsen till 250 kvadratmeter). En sammanfattning av utförd energideklaration ska visas på en för allmänheten väl synlig och framträdande plats i byggnaden enligt 13 §. Skyldighet att energideklarera gäller också vid uthyrning av en byggnad eller delar av den. Senast utförd energideklaration ska visas för en möjlig köpare eller nyttjande- rättshavare vid uthyrning eller försäljning.

Den som har rådighet att utföra energideklaration ska vara en oberoende energiexpert och ska ha dokumenterad särskild sakkunskap om energianvändning och inomhusmiljö i byggnader, enligt 9 §.

Allmänna undantag från skyldighet att energideklarera finns beskrivet i 10 §, bl.a. följande typer av byggnader undantas: sim- och ishallar, lagerbyggnader, flyg- och hamnterminaler, garage- och servicebyggnader för fordon.

Genom LL 2014:31 upphävs landskapslagen (2008:106) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om byggnaders energiprestanda.

Kemikaliehantering.

Vid användning och hantering av kemikalier ska bestämmelserna i landskapslag (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier iakttas vilken implementerar den fastländska kemikalielagen FFS 599/2013, som föreskriver bl.a. att verksamhetsutövaren ska då det

rimligen är möjligt, välja den kemikalie eller metod som orsakar minst fara i syfte att förebygga olägenheter av kemikalier samt att man inom verksamheten tillräckligt väl känner till kemikaliens inverkan på hälsa och miljö (§19). Likaså ska bestämmelserna i landskapsförordningen (2007:99) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier och säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor iakttagas, vilken bl.a. implementerar FFS 414/2011 som ställer krav på barnskyddande förslutningar på emballage för farliga kemikalier samt FFS 1202/2001 som föreskriver att tillverkare, importör, distributör eller annan verksamhetsidkare, som svarar för överlåtelse av en kemikalie till marknaden eller för bruk, skall överlämna ett skyddsinformationsblad (säkerhetsdatablad) till mottagaren utan särskild avgift.

Landskapslag (LL) 2008:124 om miljöskydd, syftet med denna lag är att främja en hållbar utveckling genom att undvika negativ miljöpåverkan samt genom att undanröja och begränsa skador av sådan påverkan. Inom verksamhet som medför risk för förorening av miljön ska allmänna principer om försiktighet och aktsamhet, om prevention och minimering av olägenheter, om bästa praxis ur miljösynpunkt samt om förorenarens ansvar tillämpas enligt 1 § i nämnda lag.

Landskapsförordning (LF) 2008:130 om miljöskydd, i bilaga 1 till denna förordning anges verksamheter för vilka tillstånd eller miljögranskning krävs.

Vid förebyggande av uppkomsten av avfall, vid begränsande av avfallets farliga och skadliga egenskaper samt vid hantering av avfall skall bestämmelserna i LL 1981:3 om renhållning iakttagas.

I samband med rivning eller renovering av fastigheter föreskrivs krav gällande avfallshantering enligt LF 2011:74 om renhållning. Finns det misstanke om att fastigheter som ska rivs eller renoveras innehåller PCB, föreskrivs krav gällande hantering av sådant avfall i LF 1998:110.

Om det i samband med markplanering finns misstanke om markföroreningar ska hanteringen av ev. förorenad mark hanteras i enlighet med LF 2006:124 om hantering av jord- och muddermassor.

Den eventuella kemikaliehantering i samband med hantering av medier till kyl- och luftkonditioneringsanläggningar ska bestämmelserna i den s.k. ozonförordningen 2010:81 iakttagas.

Landskapsregeringens beslut (2006:41) gällande vissa upphandlingar klargör tydligt att miljöhänsyn ska integreras i så stor utsträckning som möjligt i upphandlingsförfarandena.